

A József Attila olvasómozgalom nyomában

HAJDÚ ÉS SZOLNOK MEGYÉBEN

HA TANÁCSSZERVEINK vezetőit sikerül meggyőzni a mozgalom szervezőinek, akkor ennek komoly erkölcsi és anyagi támogatás a következménye: Debrecenben például a megyei tanács 6000 forinttal járult hozzá a szükséges könyvek beszerzéséhez. Ezzel az összeggel a legkiválóbb hiányokat meg lehetett szüntetni.

A szervező munka tömegmozgósító hatása jórészt azon fordul meg, milyen mértékben tudjuk a különböző szervezetekben dolgozó kulturális funkcionáriusokkal az együttműködést megteremteni. Hajdúböszörményben Béber László, a megyei könyvtár munkatársa 30 DISZ kultúrfelelősnek tartott tájékoztató előadást a mozgalomról. A jászberényi járási könyvtár munkatársa a DISZ-vezetők tanfolyamát használta fel arra, hogy a mozgalommal kapcsolatos feladatokat megbeszéljék. A népkönyvtárosokat is értekezleten tájékoztatták teendőikről. Mátyás Ferenc, a püspökladányi járási könyvtár vezetője rendszeresen megbeszéli a területi DISZ titkárral az olvasómozgalom időszerű kérdéseit. A szolnoki megyei könyvtár vezetője arra is gondolt, hogy hozzáférhetővé tegye az ifjúság számára az olvasómozgalom feltételei között szereplő filmeket. A MOKÉP vezetősége beleegyezett, hogy a megye területén ezeket a filmeket matinékon mutatja be, ha az illetékes szervek ezt tőle kéri. Így a régebben játszott és már másorról lekerült filmek megtekinthetése biztosítva van.

A könyvhiány enyhítése is komoly szervezési feladatokat ró könyvtárosainkra. Mert hiszen igen sok könyvtárnak még hiányzik az ajánlott és kötelező irodalom tekintélyes része. Szolnok megyében operatív bizottság alakult, amely a könyvvállomány figyelembevételével döntötte el, hogy mely községekben nem javasolja az olvasómozgalom megindítását. A könyvvállomány felülvizsgálatából az derült ki, hogy a megye 78 települése közül mindössze 25-ben vannak meg az olvasómozgalom sikeres megszervezésének és vezetésének a feltételei. A mozgalomban jelenleg még részt nem vevő könyvtárak könyveiből részben pótolni lehet majd a hiányokat. A püspökladányi járási könyvtár az iskolai, a szakszervezeti és az üzemi könyvtárakkal létesít szoros együttműködést, hogy olvasóit a szükséges irodalommal elláthassa.

A JÓZSEF ATTILA olvasómozgalom akkor válhat igazi tömegmozgalommá, ha a még nem olvasó rétegek érdeklődését is felkelti az olvasás iránt. Erről

a szempontról általában elfeledkeznek a mozgalom szervezői s csak a már olvasó ifjúsággal törődnek. Jól szervezett, szívsős és szellemes felvilágosító munkával elérhető, hogy a nem olvasó rétegek is felfigyeljenek a mozgalomra. Ilyen jól irányított felvilágosító munkát folytat a Szolnok megyei könyvtár. Izléses könyvjelzőt nyomtattak, amelynek mindkét oldalán a József Attila jelvényt szerző mozgalom jelvénye látható. A bronz- és ezüsfokozat megszerzésének feltételeiről is tájékoztatja az érdeklődő fiatalokat. A könyvjelzőket széthordják az olvasók a város egész területére, ami sok nem-könyvtárag ifjúnak is a kezébe kerül ily módon. A tárlókon az olvasómozgalom könyvei sorakoznak. Ezek most Szolnokon a legkelendőbb könyvek. Plakátot is készített a könyvtár a mozgalom népszerűsítésére és ezt a kölcsönzőben, szemközt a látogatókkal helyezték el. A helyi sajtó és a vezetékes rádió közleményei útján pedig a megye sok tízezer hallgatójához és olvasójához juttatták el a József Attila olvasómozgalom híreit. A debreceni megyei könyvtár sem tétlen a mozgalom megismertetésében. Az ifjúsági kölcsönzője hatalmas utcai kirakattát az olvasómozgalom könyvei és hírei foglalják el. Megrajzoltatták nagy méretben a mozgalom névadójának az arcképét s azzal az olvasótermet fogják majd díszíteni.

A legjobb eredményeket a két megyében eddig az általános és a középiskolák érték el. A püspökladányi ált. fiúiskola DISZ szervezete 40 tanulót nevezett be. A turkevei gimnázium 75, a szolnoki fiugimnázium pedig 216 ifjú nevezését jelentette be.

Elismeréssel kell szólnunk azokról a helyekről, ahol a mezőgazdaság egy-egy élenjáró dolgozója serkenti példamutató magatartásával fiatalságunkat. A tiszafüredi Úttörő termelő szövetkezetben maga az elnök vállalta az olvasómozgalom irányítását. A füzeggyarmati Vörös Csillag tsz. ellenőrző bizottságának az elnöke gazdag tapasztalataival és tanácsaival segíti a DISZ titkárt. Az ilyen példák terjedésének a mozgalom erősödése szempontjából felmérhetetlenül nagy erkölcsi jelentősége van.

NINCSEN RÓZSA tövis nélkül — tartja a közmondás. Hibát követnénk el, ha e mozgalom bölcsőjénél állva, nem vennénk észre a fejlődést bénító gyermekbetegségeket és fogyatékoságokat. E hibák feltárása a mozgalom továbbfejlődésének fontos feltétele.

Nézzük rendre őket!

A mozgalom kibontakozása vontatottan halad. A legtöbb helyen még csak a szervezés stádiumában van, de sok községben el sem kezdték a munkát. Ennek okait keresve, lehetetlen észre nem vennünk, hogy a DISZ és a szakszervezetek szervező és irányító munkája körül vannak a hibák. A szervezés csak immel-ámmal folyik, az irányítás a legtöbb helyen hiányzik. Így minden munka a könyvtárra hárul. Lássunk néhány példát! A Hajdú-Bihar megyei DISZ bizottság szervező munkájának január közepéig még nem volt kézzelfogható eredménye a megye területén. Debrecenben is hasonló volt a helyzet látogatásunk időpontjában. Azt a központi rendelkezést, hogy az alapszervek 1—1 olvasómozgalmi felelőst válasszanak, nem hajtották végre. A fenti időpontig a megyei könyvtárat egyetlen ilyen felelős nem kereste fel, holott az ő feladatuk lenne az alapszerv és a könyvtár között az összeköttetést fenntartani. Szolnok megyében is hasonló a helyzet. A kisújszállási titkár pl. a tagkönyvcseré miatt nem ér rá vele foglalkozni. A turkevei alapszervek a Harcos tsz. kivételével csak ígéretetik a szervezés megindítását. Azt gondolnánk, hogy Őcsődön, József Attila szomorú gyermekkorának színhelyén virágzó József Attila-kultusz fejlődik majd ki. De innen sem érkezett semmi számottevő jelentés a mozgalom állapotáról.

A szakszervezetek távolmaradása az olvasómozgalomtól, különösen fájdalmas jelenségnek számít. A munkásifjúság érdeklődésének mozgósítását tőlük váránk. De hogyan érhető ez el, ha üzemi szakszervezeteink nem vesznek tudomást a mozgalomról, nem népszerűsítik, nem szervezik kellően és odaadással a hatáskörükhöz tartozó fiataliságot?

A könyvhiány is súlyos gátló tényezője ma még a mozgalom kibontakozásának. Mindkét megyében nyomasztóan nagy a hiány azokban a könyvekben, amelyeket a kötelező és ajánlott irodalom anyagát alkotják. Egy példát ragadok ki a sok közül. A püspökkladányi járás 23 könyvtárában József Attila válogatott versei összesen 5, Szabó Pál Új föld-je 5, Gorkij Az anyá-ja 12, Móricz: Roknok-ja 15 példányban található meg. Ez indokolja a Szolnok megyeieknek az elhatározását is, hogy egyelőre csak azokban a községekben szervezik meg az olvasómozgalmat, amelyeknek a könyvállományja kielégítő.

A mozgalom sikere érdekében kulturális szerveinknek fokozottabb mértékben kell azoknak a könyveknek a pótlásáról gondoskodniuk, amelyekre az olvasómozgalomnak szüksége van, mert könyv nélkül olvasómozgalmat szervezni és irányítani nem lehet.

*

Összegezve tapasztalatainkat azt a végső következtetést vonhatjuk le, hogy a József Attila olvasómozgalom a kezdeti gyermekbetegségek ellenére biztató fejlődésnek indult. Ahhoz azonban, hogy az egész magyar ifjúság kulturális tömegmozgalmává váljék, szüksége van a DISZ és a szakszervezetek fokozottabb támogatására. Az állami könyvtári hálózat egyedül ennek a két politikai és tömegszervezetnek a *tényleges* közreműködése nélkül nem oldhatja meg a kívánt módot a József Attila olvasómozgalom célkitűzéseit. Csakis valamennyi szerv összehangolt munkája esetén válhat a mozgalom ifjúságunk erkölcsi arculatát átformáló, világnézetét és jellemét fejlesztő kulturális megmozdulássá.

Dr. Tóth Béla
tanár

„A SZOVJETUNIO KÖNYVTÁRAI“ C. KÖNYVRŐL

A Lenin Könyvtár Könyvtár-tudományi módszertani osztályának egyik fontos — és egyre fejlődő — kiadványsorozata „A Szovjetunio könyvtárai” című cikkgyűjtemény. (Biblioteki SzSzSZR. Opűt rabotű.) Az első két kötet 1953-ban rotaprint sokszorosítással jelent meg. A harmadik kötet, melynek cikkei többségükben a SzKP Központi Bizottságának a mezőgazdasággal kapcsolatos határozata alapján a könyvtárak speciális feladatairól szólnak, 1954-ben látott napvilágot nyomdai úton előállítva, 94 lap terjedelemben.

A negyedik kötet 1955. végén jelent meg. (Moszkva, 1955. 119 lap, 5000 példány. Szerk. N. I.

Karklina.) E kötetben közölt cikkek a következő három kérdés köré csoportosulnak: 1. A Szovjetunio könyvtárainak munkája. 2. A feldolgozás kérdése. 3. A szovjet könyv története.

Az első cikkben V. V. Klevenszkaja, a Lenin Könyvtár főbibliográfusa a földrajzi irodalom könyvészetéről tartott előadássorozatról számol be.

Különös érdeklődésre tarthat számot a magyar olvasó részéről E. P. Korsunovának, a Lenin Könyvtár főkönyvtárosának cikke a „vidéki” (területi, kerületi, köztársasági) könyvtárak könyvészeti munkájáról.

Sz. G. Livsic, a Firdauszról elnevezett Állami Nyilvános

Könyvtár (Tadzsik SzSZK) osztályvezetője rövid, de figyelemreméltó beszámoló közöl a könyvtár szakkatalógusának szerkesztése terén felmerült problémákról és tapasztalatokról.

M. D. Bojkova, a Novoszibirszki Területi Könyvtár feldolgozási osztályának vezetője részletes tanulmányban ismerteti a „nem-ldőtálló kiadványok” (tantervek, különféle instrukciók, árjegyzékek stb.) csoportos feldolgozását. A probléma nagy jelentőségére való tekintettel a szerkesztőség a tanulmány felett vitát nyit, kérve a könyvtárosok hozzászólásait. (Bóday Pál)